

Krisetider omfatter situasjoner hvor tannlegenes normale behandlingsdager på en velorganisert klinikk ikke lengre kan gjennomføres.

BJØRN JOH. FUGLEM

I Tannlegeforeningens Tidende nr. 2, 2024 kommenterer presidenten i NTF, Heming Olsen-Bergem, Totalkommisjonen og Stortingsmelding 5 (23-24). Han opplever «med frustrasjon og oppgitthet» at disse to dokumentenes mangler forståelse for den rolle tannlenene skal og bør spille i en framtidig kritesituasjon. Han benytter det gamle argumentet om at tenner og munnhelse er en del av kroppens totalhelse, og derfor skal i større grad vedlikeholdes i en kritesituasjon. Dette er for oss tannleger selvfølgeligheter,

Men krisetider omfatter situasjoner hvor tannlegenes normale behandlingsdager på en velorganisert klinikk ikke lengre kan gjennomføres. Cyberkriminalitet vil utvilsomt prege framtidige kriger hvor datasystemer lammes med konsekvenser for samfunnets infrastruktur. Jamming og GPS-forstyrrelser ser vi daglig innen bedrifter og organisasjoner. Hva skjer den dagen elektrisitet og vannforsyning stopper? Vi må derfor åpent diskutere hvordan tannlegene i slike situasjoner kan benytte sine basiskunnskaper innen medisin for best mulig å bidra til en motstandsdyktig helseberedskap som primært skal **redde liv, begrense skader, lindre smerter og dempe psykiske påkjenninger.**

I videste forstand vil slike kritesituasjoner omfatte naturkatastrofer, epidemier, sult, krig, brann, eksplosjoner, store trafikkulykker med fly, båt, tog etc. Størst oppmerksomhet får i dag forberedelser til landsomfattende

krigssituasjoner med store militærøvelser både til lands, til havs og i luften.

Militære operasjoner innebærer krigssoner med store psykiske og fysiske skader og behov for akutt krisehjelp. Slik hjelp kommer i tillegg til den oppfølgende hjelp som vår spesialisthelsetjeneste yter ved våre sykehus.

Den helsetjenesten som skal ytes ved frontavsnittene kan oppdeles i bl.a. følgende sorteringsoppgaver:

- Skille døde fra levende skadde pasienter.
- Skadeomfang i graderte grupper etter behov for akutt hjelp.
- Transportbehov.

De akutte behandlingsbehovene på skadestedet vil i hovedsak dreie seg om følgende:

Smertebehandling, intravenøs væskebehandling, sirkulasjonssvikt, blødninger, brudd, bandasjering, nedkjøling, psykisk omsorgsbehandling og nødvendig merking av pasienter og enkel journalføring.

Dette er situasjoner og behandlingskrav i samsvar med Siviltforsvarets krav, og har bl.a. vært delegert til tannleger som medisinsk fagpersonell.

De ovennevnte dokumenter etterlyser også behovet for rolle- og ansvarsfordeling, omstilling og fleksibilitet og samvirke mellom sektorer. Dette omfatter også omstillingskrav til tannlegestanden!

Tannlegenes beredskap bør derfor strekke seg utover oral helse og omfatte en diskusjon

om hvordan tannlegene organisasjonsmessig skal plasseres i f.eks. Hærens sanitetsberedskap, i Heimevernet eller Sivilforsvaret.

Har tannlegene den nødvendige kompetanse med tanke på de nevnte behandlingsoppgavene? Gjennom sin grunnutdanning har tannlegene gode basiskunnskaper i anatomi, fysiologi, patologi

og farmakologi. Men med akutte behandlingsoppgaver, som tidligere nevnt, må tannlegene oppskoles gjennom korte kurser og treningsprogrammer i Forsvaret. Tannlegenes vanlige kurstilbud bør også kunne finne plass for slike tema og dermed gi formell kompetanse med tanke på militære oppdrag i en krisesituasjon.

Militære kurser for tannleger bør kunne avlønnes etter gitte takster. Slike avlønninger bør det også finnes plass for i våre utvidede forsvarsbudsjetter.

Disse tankene skal være en oppfordring til presidenten om å jobbe videre med sine beredskapstanker, og med et håp om at tankene følges videre i de riktige tannlegefora.

Effektiv tilkalling på klinikken

Knappen trykkes på av behandler med hånden eller foten

"Søsteruret" varsler med lyd/vibrasjon og melding

Trykk på knappen og rett person får varsel

Alle ansatte kan dermed utføre sine ulike oppgaver mer effektivt med mindre stress og støy

DentalCall

Improving efficiency

Bli kjent med DentalCall før beslutning om kjøp

Få forslag til system og tilbud

Gå inn på dentalcall.no/test

Dere kan også sende e-post til hei@callsystems.no, eller ringe 950 888 73.

200+ klinikker benytter DentalCall

Klinikkens navn *	
Kontaktperson *	
Telefon *	E-postadresse
Antall behandlingrom *	Antall beha
Antall assistenter *	Antall sterili
Bemannet resepsjon? *	Antall etasjer
☐ Ja	
☐ Nei	
☐ Delvis	

a concept by

Call Systems Norge AS | Gauterødveien 6b, 3154 Tolvsrød
Telefon: 90 04 60 40 | E-post: hei@callsystems.no

Test i inntil 3 uker uten kjøpsforpliktelser